

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KOZLÖNYE.

Előfizetési árak: Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyed-
évre 2 frt 50 kr, egy óra 1 forint.

Megjelenik mindennap.
vasárnap kivételével.

Felelős szerkesztő:

Vértesi Gyula

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Széchenyi-utca 1761. sz.
Kunz József ur kereskedésével szemben.

Hirdetések a legmérsékeltőbb árszámítás mellett vétetnek fel
Egyes szám 4 kr.

Csak maradjon meg Apponyi nagy embernek.

(T.) Komikus! A „Pesti napló“ 320-ik száma van kezemben, azon nevetgélek. Még csak elejét olvasom a vezércikknek, még is ki érzem belőle, hogy Weckerle kabinettel nincs megelégedve sehogy. De még Weckerlével se. Azt mondja rá, hogy anyagi. Nagyon okos ember lehet, nagy fináncz is lehet, de nemzeti érzéke nincs. A szellemi kvantitás és kvalitás hiányzik nála és nem tudja magát a nemzettel megértetni, sat.

Vajjon mi sül ki ebből? Azt hiszem a t. olvasó éppen úgy sejtí mint én, hogy mi fog kisülni. De menjünk tovább! A többi miniszter se ér semmit! De Szilágyi Dezső, akit a „Pesti Napló“, mikor még az ő pártján volt, olyan talentumnak és hatalmas erőnek hirdetett, hogy szónoklata előtt megnyilnak az egek s mint Orfeuszt, a madarak a levegőben és a halak a vízben repülésüket uszásukat abban hagyva halgatták. A ki egymagában oly herkulesi tetterő, hogy képes lenne maga vinni az egész kormányt, és jobban mint az egész szabadelvű párt valamennyi kapacitása: hát most az a Szilágyi Dezső ér legkevesebbet. Mikor pedig a többi is nagyon-nagyon keveset

ér, képzelhető, hogy mennyit érhet aki legkevesebbet ér.

Pulszky Ákos ugyan nem miniszter, de mennyit ért ez is, Apponyista korában! Lukács Béla miniszter, de a nagyon-nagyon keveset érő miniszterek közt foglal helyet. Apponyista korában nagy talentum volt ez is. Most mind nem ér semmit!

Ki ér hát valamit? Vajjon eltalálná az olvasó? Mert én nem mondok meg. Ebben az egészben az a legjobb, hogy ki lehet találni az ember gondolatát, s így kár lenne magyarázgatni, hogy a „Pesti napló“ kinek itélné oda az egyedül üdvözítő kormányképeség díját.

Azért nincs ő szerinte a válság megoldva, mert kormányt alakítani nem azokat hívta meg a király. A válság csinálók tehát még mindig kormányon kívül vannak, s mindig válság lesz, amíg be nem jutnak: mert őket akarja a nemzet! És amíg a nemzet akarata nem teljesül, addig a válság mindig akút lesz. Egy ember van a világon, aki rendbe tudná hozni a dolgot, aki megtudna szüntetni minden válságot, ki tudná elégiteni a nemzetet. Ugyanez volt mondva Szilágyi Dezsőről is akkoriban, mikor még amazon a párton vala. Most a legkevesebbet érő miniszter. Most a csoda rabbi

egy-egyedül Apponyi Albert! Mint amilyen csodarabbi szokott lenni az ellenzéki kürtösök riyalgása szerint minden ellenzéki vezér, s mint amilyen legkevesebbet érő miniszterre zsugorodik, mihelyst az ellenzéki talajt ott hagyja. Mert nagyon szeretjük Apponyi grófot, hát nagyon félünk ettől az összesugorodástól. Legyen csak ő a nemzet reménye továbbra is, mert mivé lenne a haza, ha ezt az egyetlen reményét is elvesztené!..

Magyarország földje nagyon szerencsétlen talaj a nagy talentumokra nézve. Valamennyi csak addig nagy, amíg ellenzéki! Nem e valóságos Isten csapása ez rajtunk! Csak addig tűri az ég a magyar ember nagyságát, a míg a sor a bizonyításra nem kerül. Amíg csak szóval hirdeti, hogy kellené, mint kellene; de amint a gyeplüt kezébe adják: ime vezesd, ime csináld! Ezyszerre ki esik a föld lábai alól, s homlokával a felhőket bontó nagy emberből lesz egy olyan öszszesett, töpörödött kis miniszter, mint Szilágyi Dezső.

És semmi kétség! Amely pillanatban Apponyival helyet cserélnének abban a pillanatban zsugorodnék össze Apponyi s abban a pillanatban lenne ismét nagygyá Szilágyi.

Valóságos mesebeli, csirke lábón

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Bünesetek Debreczen multjából

Irta: Zöld Mihály.

— Vége. —

De lássuk most már magát a bünpert, a mint az lefolytatott.

Pap Ilona ördögös és varázsló, Isten káromlóra vonatkozólag az 1677. évi jegyzőkönyvben következők foglaltatnak:

„Die Lunae (Hétfő) 5. április in Senatu. Causa D. Magistratus Contra Pap Ilona, hogy Incattus ördögi mesterséggel élt, varázsló és boszorkány személy volna.“

Incattus (vádolt) negat.

Deliberatum: Probet Accusator allegata, uti conceditur.

Ez pedig abból állott, hogy az incattus pálca ütésekkkel, hármassával és tüzes vassal examináltatott.

Enek daczára a bünper elhuzódott egész 1681. május 17-ig, a midőn a végtárgyalásról ez van a jegyzőkönyvbe vezetve:

„Die Sabbathi 17. máj. in Senatu.

Definitio Causae D. Magistratus Contra Pap Ilkó.

Post Attestationes Deliberatum:

Constat a tanuknak büsiges vallomásibul, hogy az Incattus a Mindenható Istennek nevért megkáromló, ördögi mesterséggel élő boszorkány személy, mely nagy gonoszságáért hóhér által tüzes fogóval megfogdosztatván, küvel agyonveretik és a holtteste megégettetik.

Ugyanezen napról egy másik végtárgyalás is tartatott, melyekről ez van a jegyzőkönyvben:

Definitio Causae D. Magistratus Contra Miklós Vajda.

Post Attestationes Deliberatum:

Büsigesen doceálta Accusator az incattusnak sokszori tolvajságát, Isten ellen való káromkodásait, mely gonoszságáért hóhér kezeibe adatván, küvel verettetik agyon.

Jellemzik azon kort Szabó Gergelyné és férje boszorkány pere 1681-ből:

„Die Jovis (csütörtök) I-ma maj. in Senatu Definitio Causae D. Magistratus Contra Szabó Gergelyné.

Post fassiones deliberatum.

Büsigesen hozzák a tanuk vallási, hogy az Incattus csillagokra, holdra néző, abból jövővendő varázsló, maga és mások gyermekeit elvesztő, arra másokat is tanító, más ördögi mesterséggel élőket megismerő, azokkal czimboráló, ördögi mesterségeket gyakorló személy volt, azért ilyen nagy gonosz cselekedeteiért hóhér kezeibe adatván, tüzes fogóval megfogdosztatván

(hogy több ördögös társait kimondja) tüzzel megégettetik.

Szabó Gergely uram azonban nem volt megelégedve a feleségén végr hajtott ítélettel s úgy látszik, hogy nem sokkal volt becsületesebb a feleségénél, mert az ell ne felmerült körülmények miatt perbe fogatván, a következő ítélet foglaltatik ugyanazon évi jegyzőkönyvben.

„Die Sabbathi 7. Juni in Senatu. — In Causa Magistratus Contra Szabó Gergely.

Contenditur de teste Petró Széll, Stefano Csombási et Gombkötőné.

Deliberatum:

Tanuk lehetnek. Az szolgálója nem lehet tanu.

Perlectis Testium Fassionibus Deliberatum:

„Az tanuk világosan hozzák, hogy az Incattus ez keresztyén várost fenyegette, hogy ő el megyen, de még az gyermeki is megsiratja Debreczen városának, — az is világosságra jött, hogy az mely tüzi romlás a városon esett, ő azt megjövendőlte s azzal is magát suspectussá tőtte, az is constat, hogy Szabó Gergely kérkedett azzal, hogy az ő megégett felesége ő neki csak tanítványa volt volna, Isteni káromlását is hozzák a tanuk. Torturára vonatik s aztán élete eltogy.

Csalatkoznánk azonban, ha azt hisszük, hogy őseink mindig ilyen kegyetlenek voltak,

forgó elátkozott, embert zsugorító, nyomorító vár ez a mi kormányzásunk! De csak a kormányelnökök részére, kiknek változásához a kormányférfiak változása is kötve van és mindig reményt ébreszt az ellenükben, az elátkozott várba juthatni. Mert ez a csodálatos! Egymásután szedi le az emberekről a nagyság zománczát, egymásután ürli nagyságainkat szemerré; mégis töri magát az ellenzék, hogy bele jusson.

Nem! És Nem! Az ország nagy emberek nélkül nem lehet! Apponyinak meg kell maradni a csoda rabbiság nimbuszában! Csillag nélküli sötét éjszakába ne borítsuk a hazát.

Belföld.

Recepció és állami anyakönyvek. A közoktatásügyi miniszter adott ígéretéhez képest még az év vége előtt elő fogja terjeszteni a háznak az izraelita felekezet recepciójáról szóló már elkészült törvényjavaslatát. E törvényjavaslat értelmében az izraelita vallásnak mint törvényesen bevett vallásnak törvénybe cikelyezése által a tényleges állapot törvényes formát nyer és ezenkívül az izraelita vallásnak a többi törvényesen bevett felekezettel való egyenjogúsága abban jut kifejezésre, hogy meg lesz engedve és szabályozást nyer az átterés a keresztény vallások bármelyikéről a zsidó vallásra. Az állami anyakönyvek behozataláról szóló törvényjavaslatot a jövő év első hónapjaiban terjesztik a törvényhozás elé és ezzel kapcsolatban, de egyuttal mint az egész közgazgatási reform alapkövét egy a községi rendtartásról szóló törvényjavaslatot is előterjesztettek. A vallás szabad gyakorlatáról szóló törvényjavaslatot csak később terjesztik elő.

Püspöki tanácskozás lesz — írja a „M. Állam” — minden valószínűség szerint a jövő napokban, ha a kormány a polgári házasságról s a vallás szabadságáról hivatalos programjában nyilatkozni fog. A püspöki kar több nagy tekintélyű tagja — említett lap értesülése szerint — nemcsak egy közös pásztorlevél kibocsátását, hanem egy tartományi zsinat tartását is szükségesnek tekinti, melyen a magyar katolikus egyház az állam által felvett kérdésekben álláspontját s követeléseit szabatosan megjelölné. Több főpásztor állítólag elhatározta, hogy a mennyiben esetleges politikai intrikák folytán

az országos zsinat terve elejtetnék, egyházmegyei zsinatokat fognak tartani, melyek oly iniciatívát fognak képezni, melynek hatása alól az alapság hangulatára s a püspöki megingott tekintély viszállására való tekintetből senki magát ki nem vonhatja. Tevben van, hogy ez zsinattal egyidejűleg a világi katolikusok tekintélyesebbje is tanácskozásra hívassanak meg a kath autonomia szervezése tárgyában, mely a vallásszabadság kimondása után az állam részéről meg sem akadályozható. Egyidejűleg akció indul meg a katolikus alapoknak a katolikusok részére való átadása végett.

Az új kabinet.

A kormányelnök és a kormány új tagjainak eskütétele, valamint az egész kormány bemutatása a főlség előtt, szombaton történt meg a szokásos szertartások között s ugyanekkor a király helyeslöleg tudomásul vette a Wekerle által eléje terjesztett programot, mely minden tekintetben meg fog felelni úgy az általános helyzetnek, a melyre való tekintetből fogadta el Dr Wekerle a kabinetalakítás misszióját, valamint a magyarországi szabadelvű közvélemény különleges exigenciáinak is, mely korábban határozottan és sürgősen követelte az alapos közigazgatási reformot, az igazságügyi modern kiépítést, a közgazdasági és kulturális érdekek előmozdítását, a mely programponthoz most az egyházipolitikai kérdés teljes megoldása is járult mindama momentumok alapos eltávolítása mellett, melyek viszályra adhatnának okot: nem szenved kétséget, midőn tudjuk, hogy a kormányprogram azon államférfiak kötelező aláírását viseli, kik együttesen a Wekerle kabinetet alkotják.

A Wekerle-program alig fog újat nyújtani, — szenzációs értelmében véve a szót. — azt azonban, a mi már Tisza Kálmán és gróf Szapáry Gyula alatt alkatrészét képezte a kormányprogramnak, mindenestre kibővít, melyti, szorosan összefoglalva s a rögtöni kivitelre rendelt köztudomásra juttatja, kötelezően tudtul adja. Hamis felfogás, ha valaki azt hiszi, hogy gróf Szapáry elvből elene volt a házassági és anyakönyvvezetési jog állami kezelésének s ezért bukott meg; a miben gróf Szapáry utai eltértek a minisztertanács és a szabadelvű párt többségének utaitól, az csak a taktika egy kérdése volt, a tempó az eljárásban. Szilágyi igazságügyminiszter nyíltan és határozottan az állami igazgatást állította fel alapelvül a házassági jogra nézve és előbb utóbb a Szapáry-kormányzat alatt is a kabinet programszerű javaslata-

képen a trón számolyához jutott volna a polgári házasság kérdése; de az egyházipolitikai viszály fenyegető alakulására való tekintettel a minisztertanács többsége s majd az egész szabadelvű párt szükségesnek tartotta a gyorsabb és erősebb akció, mint a milyenhez bátorsága volt gróf Szapárynak. Igaz a t különben kollégáinak és a pártnak adott, ép úgy, mint annak idején Tisza, abban a kérdésben, a mely miatt a kormány éléről távozott, azért lemondott, de mégis loyális, általánosan becsült tagja maradhatott a pártnak.

Mindezekből pontosan láthatjuk a szempontot, melyből a korona Magyarország kormányát tekinti: ez pedig a legmagasabb alkotmányos korrektség és felülmulhatlan atyai gondoskodás szempontja. A Wekerle-kabinet a király tetszésével felfegyverezve lép a parlament elé, a mely oly nagy rokonszenvvel is reményteljes bizalommal fogadja.

Kié lesz a debreczeni színház?

— A színügyi bizottság ülése. —

A színügyi bizottság szombat délután ülést tartott, hogy elbírálja a debreczeni színházra beérkezett pályázati kérvényeket.

Az ülésen Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester elnököt, jelen voltak továbbá: Boczkó Sámuel, Kola János kir. tanácsos. Sesztina Lajos, Zádor Lajos, Berger Henrik, Zöld Mihály, Ábrahám László, Szikszay Szabó József, Kiss Sándor ezredes, Vértessy István főjegyző Vecsey Imre, Csanak József, Komlóssy Dezső, Komlóssy Arthur, Nemees Kálmán bizottsági tagok.

Elnöklő polgármester megnyitván az ülést, Zöld Mihály felolvassa Leszkay András szinigazgató kérvényét, melyben kéri a bizottságot, hogy az 5000 frt szubventióból most utalványozzon ki 4000 frtot ezer frtot pedig ápril hóban.

A bizottság Zádor Lajos, dr. Kola János, Komlóssy Arthur, Szikszay Szabó József felszólalása után a bizottság kétezer frtot utalványozott ki Leszkay Andrásnak. A többi részlet kifizetésére nézve nem határoztak.

A novemberi munkatervet, melyben a dráma kellőleg előtérben áll, a bizottság jóváhagyta.

A pályázatok.

Zöld Mihály előadó ismerteti a színházra kiírt pályázat eredményét. Pályázott 5 szinigazgató:

mint Szabó Gergely urammal tették, kit halálra kinoztak.

A kisebb bűnösöket meglakoltatták, a nagyobbakat pedig. — már t. i. azokat, kik ő nállok hatalmasabbak voltak — nem csak futni engedték, de még meg is ajándékozták, hogy a város környékéről távozásra bírják. Így történt ez a többek között Barakonyi Ferencz hajdu csapat vezérrel is 1664-ben, kit a jegyző könyv szerint hatalmas tolvajnak, és rablónak neveznek.

Hogy az együgyű nép a bűnbe eséstől annál inkább oltalmaztassék, gondoskodott a magistratus praeventiv intézkedésekről is.

Igy például a cigányok és a kalmár görögök a városban lakóktól több ízben eltiltattak.

A hegedülés mint duhajkodásra ingerlő ördögi mesterség, több időszakokban szigorúan tiltatott s ezen tilalom áthágásáért Hatházi István hegedűje hátán összetörtetett 1719 (596.)

Az ifju mesternek tanuló inasoknak és deákoknak a fegyver viselés eltiltatott. 1650. 13.

Iskolába a diákokhoz való feljárás az asszonyoknak megtiltatott 1642. 1017.

Aránylag véve nem kevésbé szigorúan jártak el eleink a kisebb vétségek megtorlásánál, a melyek mai napság már számba is alig jönne. Igy például mint az 1638 évi jegyzőkönyv 72 lapján olvasható, a timár legények a templomban egy szék asszonyt feltűnő módon megbámultak s ezen botrányos magok viselete miatt a templom előtt kalodába zártattak.

A kisebb jelentőségű káromkodások és il-

letlen beszédek keréken megveretéssel, később a hóhér általi megseprűzéssel és nyakvassal, pellengérré állítással toroltattak meg.

Hosszabb ideig tartó fogásot és szabadság vesztést rendszerint nem szabtak ki, hanem helyett az illető bűnöst keréken megveretésre és halálra ítélték, a halálos ítélet azonban nem hajtották végre, hanem a bűnöst a városból azon fenyegetéssel üzték ki, hogy ha vissza térni merészel: a büntetés rajta végrehajtatik.

Azon időszakban midőn a török elleni reakció nagyobb mérvet kezdett ölteni s a város körül idegen fegyveres csapatok majdnem állandóan tartózkodtak, — különösen boszorkány perek nagy számban fordultak elő s több ízben megtörtént, hogy az idegen fegyveres csapa ok az ítélet végrehajtását megakadályozták s a boszorkányt kiszabadították a miért aztán már 1684-ben (937) kimondat, hogy, a bűnügyi ítéletek végrehajtását — mikor idegenek vannak a városban, máskorra kell halasztani.

Megtörtént az is, hogy a tanács mint ilyen négy eljárásában vétkesnek találtatott s a fejedelem által megbüntettetett.

Ugyanis a főiskolai felsőbb tanuló ifjúságnak már 1874 óta voltak szabályai, iskolai törvények, melyeknek az akadémiába felvétel alkalmával minden ifju aláírni (sub scribálni) tartozott s a melyeknél fogva az ifjuság már 1627 óta igen széles körű autonóm jogokat kezdett gyakorolni, melyeknek korlátozását a

professzorátus egy újabb cikk becsempészése által kívánta eszközölni.

Azonban az ifjuság nem hagyta a magajussát s 1648-ban felzendülvén, Szokolai István mester ellen pártot ütöttek, ki védelemért a senátushoz folyamodott.

A főbíró: Kerekes Mihály a tenatust azonnal összehívja s meghívja arra a profeszorokat, s úgy a helybeli, mint a vidéki papokat s abban állapotnak meg, hogy Ervendi Mihály senior és Szalai András contra scriba, mint a zendülés okozói elfogassanak s feleletre vonassanak.

Az ifjuság a határozatról értesülvén, az iskolába bezárkózott s vezetőit kiadni vonakodván, az iskola kapuja a városi hatóság fegyverese által betörtetett, véres dulakodás után Örvendi és Szalaci elfogattattak és bezárattak.

Eme véres eset folytán a deákok közül mintegy száztizen az iskolából felkerekedvén, a hajdu városokban telepedtek le s onnan II. Rákóczy György fejedelemhez s más egyházi és világi kitünőségekhez panasz leveleket intéztek, minek folytán Ibrányi Mihály váradi kapitány, mint a fejedelem képe több fejedelmi kiküldöttekkel és egyházzal nagyokkal a vitás kérdést a deákok javára egy döntötték el, hogy Váczi András debreczeni úgy s Nógrádi Mátyas, Tornai István, Debreczeni János lelkészek és Mányoki István tanár hivataliaktól felfüggesztettek, Örvendi Mihály senior és Szalai András contra scriba azonnal szabadon bocsátattak a város pedig Czeglédi

H a l
18 éves sz
zűnség és
érdemelte.
Társulatát
azok kötel
feleljenek
Igy szó a

Prim
hősnő Kiss
komika, S
Andor hősn
nész, barit
Imre jellem
letétele, va

R a k
pesti háztu
debreczeni
művészete
stuttgartina
sablonnal.
előadásából

mát, mit
van meg s
mutat be,
kell. Irói e
ték lesz, ha
Laura leve
elnyeri a d

C s ó
Tanulmány
gatása alát
eleget teh
Igéri a drá
és népszin
virágzó áll
mai társula

lából. Az o
ket adná s
kednek. A
től, mint a
kozik kass
szerepésér
bizonyítván
dósitását L
felmutatja
beszerzési
a kapandó
ez is kevés
szerződés a

Prima
hősnő, Juh
czenmayer
népszinmű
Karacs Im
Kálmán Bo
salgási, Sz

András és
ért egyenk
ltaltatott.

Az
állapota az
törökök ki
badság ha
ügyei rend
a polgári,
eljárásai sz
a XXX. L
tattak a n

négy volt
kapott a n
nagyr a nőt
gált, egy h
kaloda és
jéig hozhat
de ennek i
törvényhoz

Soksz
ig-n Istene
káromlást
ban a mag
hez a dolg
ket nem fo

A hu
polgárságra
Még
bitófa a ny
a városház
tel, mert n
te állítani.

Halmay Imre miskolci szingazgató: 18 éves színész, négy év óta szingazgató, a közönség hatóság megelégedését mindenütt kiérdemelte. Társulatának ő maga a művezetője. Társulatát mindig pontosan és jól díjazza, hogy azok kötelességeiknek a magánéletben is megfeleljenek (Bemutatja társulatának névsorát. Igy szól a kérvény.

Primadonnája Halmayné, Ruzsinszky Ilona, hösnő Kiss Pistáné Breznay Anna, Cantay Teréz komika, Szentes Ilona anyaszínésznő, Szakács Andor hősszerelmes, Kazaliczky Antal jellemző, baritonista Szerdahelyi Ferencz, Halmay Imre jellemző színész. Havi gázs. 3000 frt. Kauczió letétele, vagy felmutatása nincs.

Rakodczay Pál zombori szingazgató, pesti háztulajdonos: Ismeri a feladatot, mely a debreczeni szingazgatóra vár. Szerinte a külföldi művészettel szemben a debreczeni színház a stuttgartinak felel meg. Szakítani kell a régi sablonnal, mely a Budapesten előadott darabok előadásából áll. Kultiválni kell a magasabb drámat, mit ő maga rendez. Ő nála az ambíció van meg s nem a nyereség vágy. Névsort nem mutat be, mert Debreczenbe speciális társulat kell. Írói és színész neve, vagyona elég biztosíték lesz, ha megválasztják. Mellékeli Rétly Laura levelét, mely szerint hozzá szerződik, ha elnyeri a debreczeni színházat.

Csóka Sándor szabadkai szingazgató: Tanulmányozta a szini viszonyokat 22 évi igazgatása alatt s a helyi viszonyokat is ismerve, eleget tehetni vél a debreczeni közönségnek. Igéri a drámai muzsa kultiválását, a vigjátéki és népsziműi ágat, és hiszi, hogy a hajdani virágzó állapotokat teremtené meg Igéri a drámai társulatának kiegészítését a színészeti iskolából. Az operettek közül csak a jeles termékeket adná s az operette nála tulsulyra nem emelkednék. A jó tanácsot ugy a szingügyi bizottságtól, mint a sajtótól köszönettel fogadja. Hivatkozik kassai, kolozsvári és tóvárosi szingkori szerepésére, Szabadkáról is a legjobb hatósági bizonyítványt mutatja be. Igéri a színészet állandósítását Debreczenben. A 10 ezer frt kauczióra felmutatja szingazgatói felszerelését, melynek beszerzési ára 40 000 frt. Biztosítékul felajánlja a kapandó szubvenziót is, három évre. de ha ez is kevés lenne, még kétezer forintot letesz a szerződés aláírásakor.

Primadonnája Bácskay Julcsa, Almásy Julia hösnő, Juhász Aranka koloratur énekesnő, Liczenmayer Szidi segédénekesnő, Petrik Agnes népsziműénekesnő, Bethleni László baritonista, Karacs Imre tenor, Kiss János buffó, Máday Kálmán bonviván, Rónay Gyula drámai és társalgási, Szilágyi Dezső komikus.

András és Sályi Péter drákok megsebesítéséért egyenként 250 frt fájdalom díjban marasztaltatott.

Az igazságszolgáltatás illetén szigorú állapota azonban csak addig tartott, míg a törökök kiűzése és a II. Rákóczy Ferencz szabadság harcának leveretése után az ország ügyei rendbe hozhattak, mert már 1714-ben ugy a polgári, mint a bűnügyekre nézve részletes eljárási szabályzat állapított meg: 1723-ban a XXX. L. cikkel a kerületi táblák felállítottak a melyekből — habár összesen csak négy volt az országból — egyet Debreczen is kapott a me y a középkerületi igazságszolgáltatás nagyra nőtt kanóczának igen jó kóppantól szolgált, ugy hogy a városi bíróság csak a nyakvas, kaloda és a hóhér általi megseprűztetések erejéig hozhatott meg nem apellálható ítéleteket, de ennek is véget vetett — nem a modern törvényhozás, hanem — a magyar huszárság.

Sokszor hallottam a nagyapámtól, a ki igen Istenes öreg ember volt, hogy az isteni káromlást s más egyéb erkölcselenséget 1830-ban a magyar huszárok hozták be, a kik ezekhez a dolgokhoz nagyon jól értettek, de a kiket nem fogott a civill törvény.

A huszárokról az istentelenség átragadt a polgárságra is.

Még a régi városháza előtt ott állott a bitófa a nyakvassal, de már 1842-ben, a midőn a városháza újra felépült, nem állították többé fel, mert már akkor nagyon sokat kellett volna állítani.

Tiszay Dezső kassai szingazgató: Csatolja a belügym. engedélyt, közjegyzőileg hitelesített leltárát és kassai szingazgatójának névsorát. Mielőti igazgató lett, művezető és rendező volt a debreczeni és aradi színháznál. Költéséget soha nem kimélt egy-egy mű díszes és művészi előadásától, anyagi viszonyai rendezettek. Két névsort mutatott be. Egyet a melylyel Kassán bir, egyet a melylyel bejön Debreczenbe.

Ungváron saját nyári szingöre van s v gy itt, vgy Nagyváradon tölti a nyarat.

Makó Lajos győri szingazgató: Az önértet legmagasabb fokán állva kopogtat, mert a mihez Makó fog, az mindig sikerülni fog, bár a t mondják, hogy „nemo est profeta in patria sua.“ A debreczeni színház elnyeréséért egy emberéletet küzdött át, sikerrel. Hivatkozik irodalmi munkásságára is. — Amit mindenfelé és külföldön tanult, azt itthon akarja érvényesíteni, hogy a színészet a sülyedéstől megóvassék. Hivatkozik visszaállítani az intendatura alatt kifejtett tényt.

Jó színész hírében állok — ugymond — s ez csak előmozdítja czéлом elérését. Bemutatja névsorát, melyet kiegészitem igér. Ő is igéri primadonnának Rétly Laurát. Be mutatja leltárát, melynek értéke 12 ezer frt, rendelkezik készpénzzel is. A színháznak első sorban igazgatója akar lenni, csak aztán vállalkozója. Kér délutáni előadást és azt, hogy a „szingügyi bizottságnak tiszteletbeli, vagy rendes tagjává választassék“. A nagy idők nagy művészi eseményeinek tanuja volt s így e tekintetben is tájékozva van. Bemutat egy szingházi jelentést, melyet Győrben adott ki.

Primadonnája Csillag Amália, Purmann Henriette koloratur, Pajor Agnes énekesnő, Szakáll Róza anyaszínésznő, Ábray Aranka hösnő, Havas Aranka társalgási, Várady Aranka „bakfi.“ (Komlóssy Arthur: Ilyen szerepkör Debreczenben még nem volt! Itt lehet tanulni.) Énekes Juhász, buffó Andorffy, Sziklay Miklós pédans (?) komikus, Mezey Péter jellemző színész, Kádas naturbursch, Klenovics Ferencz szere'emes, Makó Lajos komikus. (Rétly Laura szerződési levele nagy derűtséget keltett.)

A vita.

Elnöklő polgármester reasummálja az eredményt. Felhívja a tagokat a nyilatkozásra.

Dr. Komlóssy János: Nem volt azon az ülésen, a hol Leszkaynak felmondtak. Ezt a határozatot sajnálattal hallotta. — A felmondást nem tartja indokoltnak. Az igazgatót fel kellett volna hívni a pályázásra.

A népeket fentartó erkölcsiség két fő támasza a műveltség általános terjesztése és a büntető igazságszolgáltatás mai napság már modern alapokra van fektetve: sajnos azonban, hogy a harmadik és pedig a legfőbb tényező a vallásosság és vallásos érzület ápolása, teljesen hanyatlóban van.

De hát ki is gondolta ezzel a naiv dologgal, mikor azok legnagyobb része is más egyébbel van elfoglalva, a kiknek ez egyedüli életcéljük; hivatásuk és kötelességük:

Megemlítem végül, hogy a városi levéltár igen sok és érdekes adatot tartalmaz a mult-ról, azonban a harcziás idők nyomai erősen mutatkoznak rajta.

Találhatók ott karddal ketté vágott jegyzőkönyvek s általánosan tudva van, hogy különösen a bűnperek iratait 1849-ben a midőn a kormány Debreczenbe menekült és itt löszergyár állítottatott fel — ágyu töltésnek használták fel.

A halálos büntetés végrehajtására szolgáló eszközök közül pedig csupán két hóhér pallos maradt fen, a melyek most a főiskolai muzeum őrizete alatt állanak, egyik 1540 tájáról, a másik pedig 1670-ből, s ez utóbbi egyik oldalán „Fiat justitia, aut perat mindus“ — a másik oldán pedig „Justitia manet in aeternum 1670“ feliratot viseli.

Boczkó Sámuel: Szabadságában állt, miért nem pályázott?

Komlóssy János: Hogy nincs itt a Leszkay pályázata, ő azt nagyon sajnálja. A pályázati kérvényeket nem bírálja, de azok között egy különbet sem talál Leszkaynál. A Leszkay jelenlegi személyzeténél nincs jobb az országban, így hát ő a maga részéről Leszkayt megtartani óhajtja. Ne határozzon a bizottság, hanem hívja meg Leszkayt tárgyalásra és a régi szerződés értelmében kösse meg a szerződést.

Komlóssy Arthur: Nem lepi meg ez a felszólalás, mert már régen előre veti ez az árnyékát.

Előadja, hogy a felmondás első tárgyalásánál a napi rend nem volt kitéve; elhalasztották az ülést. A második ülésre világosan ki volt írva, hogy a „Leszkay igazgatónak való felmondás tárgyában“. M ért nem jött hát el a felszólaló? Másfél órai vita után mondatott ki a felmondás. A felmondásnál mellékes volt a színház bérletének lejáratása, hanem azok a nyomós okok, melyeket a tanács felhozott. Itt nem lehet többé a felmondás ügyét bonczolgatni, mert a felmondás szabályszerűen történt. — A pályázat eredménye ő szerinte ínyes, mert kiyéve Krecsányit, aki nem volt képes pályázni, minden elsőrendű igazgató pályázott. Kétségbe vonja a rekrimináció jogosultságát olyan alakban, mint azt Kola tette. — Egy Debreczen törvényhatóságának nem lehet jateköt üznie. Meg volt hirdetve a pályázat. Leszkaynak is, nyitva volt az ut.

Hajdan Leszkay egyhangulag nyerte el a színházat, mert olyan aspirációval mentünk neki egy szezonnak, mely be nem teljesedett. Egy igazgató sértve érzi magát. Honnan ez? Hiszen akkor minek a szerződés, ha felmondani nem lehet? Hiszen a városnak is felmondanak. Kéri a sikerült pályázatokat tárgyalás alá bocsátani. Ő ugy jelen eg, mint tavaly, nem érzi magát hivatva arra, hogy a debreczeni színház személyekhez kösse. Neki Leszkay személyzete ellen semmi kifogása nincs, de a pályázati szabályzat az első.

Komlóssy János félreértett szavait magyarázza.

Nemes Kálmán: Nem akar rekriminálni, az nem jogosult; ő abból a következtetésből szempontról szól, hogy Leszkay jó társulatot állított elő, de mégsem pártolja Kola indítványát. Mert Leszkaynak nem volt elzárva az utja, sajnálja, hogy Leszkay nem pályázott, de azt nem tehetjük, hogy meghunyászkodva, küldöttségileg menjünk el Leszkayhoz. Térjünk át tehát a napirendre és tárgyaljuk a pályázati kérvényeket. (Helyeslés.)

Boczkó Sámuel felvilágosít, hogy Leszkay ő előtte ki yilatkozta, hogy ő nem pályázik mert szavát adta Aradnak. A tanács külön végzéssel értesítette Leszkayt, hogy a pályázatból nincs kizárva. Nagyon sajnálja, — hogy Leszkay nem pályázott, de most már napirendre térhetünk.

Komlóssy János e felvilágosítás után vissza vonja indítványát.

Zádor Lajos maga is a mellett volt, hogy felmondjanak és ezt tették a szingügy jól elfogott érdekében, nem pedig Leszkay személye ellen.

Simonyi Imre szerint nem egészen volt helyes az a három esztendő cikklusra való tekintet, mert most már a városok ugy kötik a szerződést, hogy egy évre felmondhatnak a szingazgatóknak s az viszont.

Komlóssy Dezső szerint azonnal szavazásra térhetünk és erre kér titkos szavazást és pedig ugy, hogy ha nem kap egyik sem abszolút többséget, akkor a két legtöbb szavazatot kapott igazgató közt új szavazás legyen.

Berger Henrik nem fél attól az erkölcsi felelősségtől, mely a nyilt szavazással jár, kéri tehát a nyilt szavazást.

Komlóssy Arthur a titkos szavazás mellett érvel.

Erre elnök elrendeli a titkos szavazást.

Szavazásnál Tiszay Dezső kapott kilencz szavazatot, Makó Lajos hármát, Rakodczay kettőt.

E szerint a színügyi bizottság a debreczeni házi igazgatójával abszolút többséggel Tiszay Dezsőt ajánlja a tanácsnak. Ez a határozat mindenfelé nagy megnyugvást és elégedést keltett és Tiszay büszke lehet e szavazatokra.

Az új prépost-plebanus beiktatása.

Debreczen, nov. 21.

Dr. Wolafka Nándor vál. püspök beiktatása a debreczeni plebanusi állásba vasárnap történt a róm. kath. templomban.

A templomot zsufoltságig megtöltötte a közönség, akik között polgári részről ott láttuk Dégenfeld József főispánt, a városi tanácsot Simonffy Imre kir. tanácsos polgármesterrel, a kath. iskolaszéket Nemes Kálmánnal élén. A katonaság is szép számmal volt képviselve. Ott volt Bolla Kálmán tábornok és Kráusz ezredes a hadsereg és a honvédség tisztjeivel. Némethy Lajos ref. lelkész.

A chórus szintén zsufoltságig megtelt. A beiktatásnál a 39. gyalogezred zenekara Czapek Péter személyes vezetése alatt részt vett, úgy szintén a zenede növendékei is. A városi Ferenczné urnó vezetése alatt. A zene- és énekkar a következő programot adta elő: Veni sancte spiritus, énekkar és orchester Czapektól. Mise C. durr Horaktól, Graduale Weisztól, baszus solo Boros által énekelve, Offertorium Tausetól, Cello solo vegyes karral, Te deum laudamus Mozartól, énekelve az egész kar által és kísérvé a katonai zenekar által. Isten bányája, énekelve a debreczeni dalárda által. Mind ezek a szépen előadott énekek nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy a beiktatási ünnep ajtatos szertartásait és fényét emeljék.

A beiktatás előtt Veni Sancte volt, fényes segédlettel, mely után Zájna János nagyváradi kanonok átnyújtotta Wolafka Nándor választott püspöknek a templom kulcsait rövid beszéd kíséretében, melyben többek között így szólott: „Öleld magadhoz az ifjúságot, a haza reményeit, a tanítói kart és a híveket, akiknek lelkipásztora lész”. — Beszéd azután röviden Wolafka préposti kötelességeiről, melyek teljesítését jóakaratu figyelmébe ajánlotta. Átadta neki továbbá a keresztelő kulcsait, az evangéliumot könyvet, mindkét nembeli gyermekeket mutatott fel, átadta az oltárt, a szentségtartó kulcsát, a szertartási könyvet stb. Ezután Wolafka Nándor plebanusi esküje következett, melyet szintén Zájna János apátkanonok vett ki tőle.

A beiktatási szertartás fénypontja volt dr. Wolafka Nándor szent beszéde, melylyel egészen elragadta a hallgatóságot. A rokonszenves megjelenésű főpap csengő hangon, valóságos lelkesedéssel beszélt a szószékről, a tűz melylyel a predikációt előadta, szinte a hallgatóság szívébe szállott. A predikáció a modern étellel, a hitelenséggel foglalkozott. A püspök ur a delejességgel, a villanyosságal bizonyítja be az Isten létét, a hit szükségét és az emberiségre jótékonyosságát, többek közt mondván: Ha igaz az, hogy 10 ezren vagytok katolikusok, akkor ezen templom kicsinynek bizonyul számotokra. Én a magam részéről itt leszek mindig pontosan, teljesíteni kötelességemet. A predikáció végén ádást kért a királvra, hazára és Debreczen város. kath. hiveire, valamint a város minden egyes lakosára.

A predikáció után nagy mise volt, melyet főt. Wolafka Nándor, már ekkor beiktatott prépost-plebanus tartotta fényes segédlettel püspöki szertartással. A nagymise után kis misét szolgáltattak, mire a beiktatási ünnepély véget ért.

A beiktatott új prépost plebanus által a „Bika” éttermében adott fényes bankett, melyen 250 meghívott vendég vett részt s melyen a debreczeni intelligens közönség színe-java oly arányban vett részt, mint az utóbbi évek alatt

tartott bankettekén egyszer sem, — két órakor vette kezdetét.

A lebilincs lö szívéllyességű, páratlanul előzékeny modoru házigazdnának majd minden vendége számára volt valami lekötöztető mondani valója, s ha már első megjelenésével felébresztette a legnagyobb rokonszenvet, később mikor a páratlan szónokot, a leglelkesebb előadók egyikét ismerték meg benne ez a rokonszeny az illusztris társaságnál valóságos lelkesedéssé fokozódott.

Bolla Kálmán tábornok megérkezésekor a katonai zenekar rázendítette a „Rákóczi”-t s ezzel a társaság asztalhoz ült. Az asztalfőn a házigazda melett Kiss Áron püspök és Zájna János a beiktatást végzett nagyváradi apátkanonok foglaltak helyet.

Az első dikciót dr. Wolafka apátpára és a királyi mondotta s ezután a katonazenekar rázendítette a „Hazádnak rendületlenül”, melyet dr. Wolafka kezdett el először énekelni csengő bariton hangon. E felemelő mozzanat hatása alatt az összes jelenlevők felállva együtt énekeltek kitörő lelkesedéssel ezt az imádság számba menő költeményt, melynek elhangzása után ismét Wolafka emelt poharat s szíve egész melegét öntve beszédébe éltette dr. Schlauch Lőrincz nagyváradi püspököt Zájna János apátkanonokot s Debreczen város tanácsát, polgármesterét s egész közönségét akiktől ugymond idejötté óta a jóakaratu anynyi jelével halmoztatott el, hogy már is szeretett otthonának tekintti ezt a nemes várost, melynek fejlesztése s nagygyá tétele közös munkájához ő is igyekezni fog mint a város utolsó polgára teljes szívvvel, lélekkel s akarattal hozzájárulni. S ezután beszéde legkimagaslóbb részeként, nemes hévtől áthatott szavakban mondott köszönetet a debreczeni nagy, hatalmas református egyháznak jobbján ülő fejének, Kiss Áron püspöknek ama általa soha el nem felejthető szavaiért, melyeket nála tett látogatása alkalmával mondott az neki: Legyünk testvéri szeretetben.

Ő is ezt óhajtja, s eme testvéri szeretet ápolása, fentartása fogja képezni jövőben az ő törekvését is. Mutassuk meg mondá, hogy e nemes városban, hol oly nagy többségben van a hatalmas református felekezet, az elűtő számarányok dacára is fenn fog állani a békes egyetértés s szeretet, az a szeretet, mely nem tűr jogfosztást, de nem is enged jogtalanságot. Beszéde végén élteti Kiss Áron püspököt s azután összes jelenlevő vendégeit.

Ezután megindultak a lelkes hévtől áthatott beszédek. Elsőnek: dr. Irinyi István mint a kath. egyház jegyzője üdvözölte az új plebanust hivi körében találó vonásokkal ecsetelve az ő kiváló tehetségeit, érdemeit, melyek — ugymond — a kath. egyház legközelebb szőnyegre kerülő nagy kérdéseinek helyes megoldását biztosítani fogják. Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester meleg szavakban mint a szeretetreméltó egyéniségű embert élteti, — Kiss Áron püspök magas szárny-lásu beszédében kívánta, hogy testvéri szeretetben összeforrvá élhessenek együtt s a Mindenható segítse dr. Wolafkát nemes tervei megvalósításához, s váltsa be ígéretét, legyen valóban keresztényi testvére a szeretetben. Bolla Kálmán tábornok pedig a töle megszokott verével elmondott s a találó igazságok meggyőző erejével fűszerezett beszédében élteti az ünnepeltet. Ezzel vézte beszédét: „Hozta Isten a mi városunkba, szeretett Debreczenünkbe.”

Dr. Wolafka: a polgárság és katonaság közti egyetértésből kiindulva, élteti a hadsereget s annak kiváló képviselőjét s eme egyetértés éltető szellemét: Bolla tábornokot. Némethy Lajos Wolafkát élteti mint felekezetek közti békét hirdető apostolt. Rásó Gyula Szakszó Rezsőre üríti poharát s kívánja, hogy Nagyváradon is szeretett ember legyen, mint itt volt. Dr. Wolafka a távollevő nevében köszöni meg a szívéllyes megemlékezést, bagsulyozván, hogy a mennyiben jönnek és helyesnek találandja, nyomdokát és köveit fogja. Ezután peilig poharát üríti a családi gyász miatt távollevő szeretett főispánra: gr. Dégenfeldre Eötvös Károly tanfelügyelő

egy minden ízében magvas, szellemes s emelkedett hangú beszédében éltette az új prépost-plebanust s ezzel kapcsatosan Kiss Áron püspököt, kik valószínűleg a nemes munkálkodásokban esznek vetélytársak s abban, hogy a jótékony jótételező munkálataiban melyik végez többet. Érték el a dicsőség pálmáját nemesen munkálkodva mindketten. M a t e r n y L a j o s evang. lelkész gratulál a kath. egyháznak új lelkipásztorához, költői szavakban ecsetelve ennek valódi nagy érdemeit.

Géresi Kálmán: a debreczeni egyházi bizottságot — Dicsőfi József Wolafkát élteti, ki válaszában a következő jelentős szavakat mondja:

„A debreczeni ember, úgy hallottam, nehezen lelkesül, nehezen szeret megvalakit, de aki iránt lelkesül, akit megszeret, azt megtartja szeretetében.

Ő úgy érzi, hogy mindjárt idejöttékor a legmelegebb rokonszenyvel találkozott — s reméli, hogy ezt nem is fogja eljársani soha. Mert az elvekérti küzdelmek harcában sem fog megfélekedni soha a kölcsönös tiszteletéről, s felebaráti szeretetről, melyet remél, hogy a frázisok mezejéről mindnyájan át fognak vinni az életbe is.”

Ezután még beszéltek Erdős kollégiumi igazgató, Balogh Ferencz és Csiki Lajos akadémiai tanárok s Csérhalmay József a kegyesrendiek helybeli gimnáziumának igazgatója, ki Wolafkát mint a rend egykori kitünő tanítványát élteti, ki erre adott válaszában a rend iránt érzett hálájának énekhangot adva kívánja, hogy Cserhalmay az itteni rend algymnáziumának kitünő igazgatója egy májda n főgymnáziummá fejlesztendő tanintézetben folytathassa áldásos működését.

Az ünnepelthez az ebéd alatt számos üdvözlő távirat érkezett Thalitól, Körösytől, a Tavasz családtól, Dede Crescencius-tól, a Budapest belvárosi plebániától, Luszinszkytól, a praemonstrei perjelától s Csáky Kálmán tábornoktól — melyeket Makuicz Ernő s. lelkész olvasott fel.

A társaság Rácz Károly zenéje mellett a késő délutáni órákig maradt együtt. A jó ételek italok s a kiszolgálát a Fehér konyháját, pinczéjét s ügyességét dicsérték.

A menu a következő volt: Levesek: Fehér csiga és barna finom főzelék. H a l a k: Hideg fogas és tok tartár mártással. V a d: Nyul gerincz madeira mártással és pástétommali Punch a la romaine. S ü l t e k: Pulyka salátával, Bélszin és borju szeletek burgonya piréével. T é s z t á k: Almás és turós rétes. C r é m e k: Jardinetto. K á v é. B o r o k: 1885. Asztali érmelléki. 1880. Érmelléki bakar. 1885. Szamorodni. 1885. Egri veres. Savanyu vizek.

Napi hírek.

— Cserna Vincze kir. főügyész megkereste Biharmegye a ispáni hivatalát, hogy Biharmegye területén megjelenő hírlapok és folyóiratok tulajdonosait, felelős szerkesztőit és kiadóit, nemkülönben a nyomdatulajdonosokat utasítsa, hogy a lapok és egyéb sajtótermékek köteles példányait ezután ne a debreczeni, hanem a n. várad kir. ügyészséghez küldjék be. Ez a megkeresés a Nagyváradon 1893. január 1-én szerzendő esküdtzék életbeléptetésével áll kapcsolatban.

— Görög kath. püspökség Dorogon. — Hajdu-Dorogon ismét fölelevenedett az a régebbi keletű mozgalom, hogy vagy a munkácsi püspöks g nyerjen magyar jelleget, vagy külön magyar g. kath. püspökség alakíttassék Hajdu-Dorog székhelylyel, mely az országban legnépesebb magyar g. kath. gyülekezet. Az ottani g. kath. egyház és a város vezetői sürün tartanak ezen magyar nemzeti szempontból is fontos ügyben értekezleteket.

— Egy debreczeni iparos Amerikában. Major István debreczeni szijgyártó ezeltől három hónappal vérmes reményekkel kivitolázott

Ameriká
hamar n
zavágyik
reczeni
tapas-ta
régí péle
Hungari
ita". Ug
más szá
felé vito
gyott hó
velkedő
selte a
reczenbe
hagyján
árboczo
ban, val
gyűrűtő
nyomoru
földjéne
Ekkor
sorozata
hosszusa
magát t
a debre
dott a
vannak
vesek, s
Szóba s
lamenny
nehezeu
heti fiz
ban r S
Szeretn
resetből
A szere
a pillan
gondola
öt elám
ne prób
idehaza
a tenger
bes bb
ros tar
kir. tar
bizotts
zat Ti
adta k
a tanác
gyöződ
kezebb
rektor,
zönség
által k
pes ér
men
nagyvá
töltés
rébe s
zős ha
értesül
hogy n
nek p
A viz
oláh p
követt
lött él
elfogy
n i e,
éles t
is, hog
célpo
agyon
tehat
honvé
bakát
tökéle
rényle
A sze
nagy
kel.
nagy
szüks
végle
lános
hadna
oly
Sánd
jéből

Amerikába boldogabb hazát keresni — De hamar megunta a tengerentuli életet és már hazavágyik Debreczenbe. Így írja ő ezt egy debreczeni barátjához intézett levélben. — Keserű tapasztalatok árán győződött meg annak a régi példabeszédnek az igazságról, hogy „Extra Hungariam non est vita, si est vita non est ita”. Ugyanezt mondja ő is levélben, persze más szavakkal és magyarul. Már a New-York felé vitorlázó hajón visszavágyott a hűtlenül elhagyott homokkerti borral, borsos kolbászszal bővelkedő szép Debreczenbe. — Csunyal megviselte a tengeri betegség is, amilyenek ő Debreczenben csak hírét hallotta. — De ez még hagyján. Míg a földézet a torony magasságu árbocok tövében hentergett a furcsa nyavajában, valami gézengúz utitárs kifosztotta órájától gyűrűitől, még pénzétől is. — Alig pár nyolcomorult dollárral szállott ki a szabadság földjének a mesés Eldorádónak partjain. — Ekkor következett csak a csalódások hosszú sorozata. A ménkü nagy világáros végtelen hosszúságu számozott utcáin sehogysem tudta magát tájékozni. A new-yorkiak nem értették a debreczeni nyelvet. Ő pedig egy szót sem tudott amerikusul. Magyarok ugyan sokan vannak New-Yorkban, de azok nem olyan szívesek, barátságosak, mint a debreczeni civisek. Szóba se állanak megszokult honfitársukkal. Valamennyi fut, szalad saját dolga után. Nagy nehezen munkához jutott, hét dollár (17 frt.) heti fizetés mellett. De mi ez egy világárosban? Soha nem ehetik nem ihatik jóízűt. Szeretne már vissza jönni; de heti 7 dollár keresetből nem futja 800 mérföld utiköltsége. — A szerencsétlen kivándorló átkozza is most azt a pillanatot, melyben az amerikai kivándorlás gondolata fejében megszületett; és azokat akik őt elámitották. Őva int minden iparost, hogy ne próbáljanak szerencsét a tengeren túl. A ki idehaza nem lehet saját szerencséjének kovácsa, a tengeren túl is hasztalanul fut az ott még sebesben rohanó szerence után.

— **Kiő lett a debreczeni színház?** A város tanácsa mai ülésében Simonffy Imre kir. tan. polgármester elnöklété alatt a színházi bizottság javaslata alapján a debreczeni színházat Tiszay Dezső kassai színházgátnak adta ki egyhangu határozattal. Igen örvendünk a tanács tapintatos határozatának és megvagyunk győződve, hogy színházunk Tiszayval a legjobb kezébe került, a ki ugyanis mint elismert jó direktor, ugyanis mint kitűnő színész hamar közönségünk kedvenczvé lesz. Tiszai a tanács által kívánt tizezer frt biztosítékot óvadékképes értékpapirokban teszi le.

— **Gyakorló tőren meglőtt katonák** cizmen közöltük s ombaton lapunkban, hogy a nagyváradi oktató gyakorlatok alkalmával a vaktöltés helyett éles töltést tett valaki a fegyverébe s ezt kilöve, egy honvédtisztet és két közös hadseregbeli bakát megsebesített. Mint azóta értesülünk, a megtartott vizsgálat felderítette, hogy nem a véletlen, hanem egy oláh honvédek példátlan butasága idézte elő. A vizsgálatnál ugyanis Papp György oláh pót tarta a lékos, aki a tettet elkövette, egész bárgyuan bevallotta, hogy tudva lött éles töltéssel. Vaktöltése — ugymond — elfogyott, de mert muszáj volt lőnie, hát a vaktöltés hiányában a nála levő éles töltéseket tette a puskába. Bevallotta azt is, hogy készakarva nem lött a századosnak célpontot kitűzött lovára, mert sajnálta volna agyonlőni a szép állatot. Czél nélkül sütötte el tehát puskáját s így lötte meg Szabó Sándor honvédhadnagyot és a két közshadseregbeli bakát. Pappnak bárgyúsága és ügyetlensége tökéletesen kizárja azt a föltevést, mintha merényletet akart volna valaki ellen elkövetni. — A szerencsétlenül járt Szabó Sándor hadnagy karját, mint a Nagyvárad írja, amputálni kell. A golyó oly nagyon szétroncsolta a hadnagy bal kezét, hogy az orvosok az amputálás szüksége felől már tegnap konsiliumot tartottak; véglegesen azonban ma fognak határozni. Altalános a részvét a szerencsétlenül járt, népszerű hadnagy iránt, ki rokonszenves egyéniségével oly sokak tiszteletét kiérdemelte. Szabó Sándor kitűnően kezelte a nyirettyűt. Hegedűjéből annyi bájos, elandalító dallal gyönyörköd-

tette sokszor bajtársait, míg debreczeni diák volt tanuló társait. Művészetéről le kell mondania. — Az éles töltés éppen balkezétől folytja meg de egyuttal fényes katonai pályájától, melyhez oly nagy sikereket jósoltak. — z előleges vizsgálat befejeztetett. A temesvári hadtestparancsnokságtól ma hétfőn hadbíró érkezik Nagyváradra.

— **Az új plébános adományai.** Dr. Wolfka Nándor v. püspök prépost-plébános beigtatása alkalmából bőkezűen emlékezett meg a helybeli szegényekről különböző emberbaráti és közművelődési egyletekről, intézetekről. — Mint halljuk ezek között két ezer koronát osztott ki ujverésű 20 koronás aranyokban: S juttatott adományaiból a ref. kollegium ifjúsági egyletének is. Simonffy Imre kir. tan. polgármesterhez hatszáz koronát küldött husz koronás aranyokban, azzal a kérelemmel, hogy ezen összeget a helybeli szegények között osztassa ki vallásfelekezeti különbség nélkül.

Lejebb.

A **“Debreczeni Ellenőr”** eredeti távirata.
(Feladatott: d. u. 3 órakor.)

A képviselőházi ülés.

A képviselőházi mai ülése rendkívüli érdeklődés mellett folyt le. A karzaton jelen voltak Wekerle miniszterelnök és Hieronymi belügyminiszter nejei.

Bánffy képviselőházi elnök déli tizenkét órakor nyitotta meg az ülést, s ugyanekkor léptek be az új miniszterek élükön Wekerle miniszterelnökkel. A belépő minisztereket a Ház zajosan megéljenezte.

Elnök felszólítására Molnár Antal képviselőházi jegyző felolvassa Szapáry volt miniszterelnök felmentéséről Wekerle új miniszterelnök és a többi miniszterek kinevezéséről szóló királyi kéziratot.

Wekerle és Csáky nevei olvasásánál harsány éljenek hangzanak fel.

Ezután Wekerle kifejti a kormány programját:

Az új kormány ugymond a 67-ki kiegyezés rendületlen híveiből áll közjogi tekintetben. Törekedni fog a választások szabadságára és tisztaságára.

Ezután sorba veszi a kormány programjába felvett fontos kérdéseket első sorban a közigazgatási reformot, mely a községek reformjából fog kiindulni. A vallási ügyre áttérve így szól:

Vallási nyugalom és béke megóvása fogja a kormány feladatát képezni — s ezek biztosítékainak megszerzése.

A korona jóváhagyásával már az előbbi kormány által megállapítottak azon elvek melyek a zsidó vallás reczepeziójára s az általános vallás szabadságra vonatkoznak,

A februári rendelet az elkeresztelések ügyében hatályon kívül fog helyezettetni.

A polgári házasságra nézve a kabinet egyhangu megállapodásra jutott s e tekintetben elri kije entése a korona jóváhagyásával legközelebb meg fog történni.

A részletek kidolgozása tekintetében, illetve ha az ügy erre a stádiumra fog jutni, a korona elhatározását fenntartja. Kéri a kabinet részére a parlament támogatását.

Eőtvis Károly visszautasítja azon a miniszterelnök által hangsúlyozott elvet mintha a kiegyezési törvény alaptörvény lenne. Különböző elvárja, hogy a kormány ígéreteit be fogja váltani

A pponyi ezuttal első sorban kijelenti hogy a polgári házasság behozatalát nem tartja a bajok feltétlen orvosságának — és, hogy a beállott válságnak elvi alapja semmi sem volt.

Utána Ugron Gábor beszélt sok hévvel de kevés érvvel. Félhárom után ismét Wekerle nagy hatással beszélt.

Helyi vasutak fuziója.

— A Hatvanutca — vásártéri vasúttársaság közgyűlése. —

Debreczen, nov. 21.

A debreczeni két helyi vasútnak egyesülését immár biztosnak tekinthetjük. Mert a hatvanutca vásártéri lóvonatu vasúttársaság közgyűlése, ahol az egyesülést tárgyaló kiküldöttek leginkább féltek oppozíciótól nem remélt nagy szavazattöbbséggel tegnap elfogadta a fuzió föltételeit. Az egyesülés, illetőleg beolvadás azonban csak gőzmozdonyu helyi vasúttársaság közgyűlésének hozzájárulása után válik kötelezővé. — Ezen hozzájárulás nem lehet kétséges. A helyi vasut részvényesei bizonyára szívesen megragadják az alkalmat, hogy ilyen méltányos, sőt rájuk nézve kedvező föltételek mellett szerezhetik meg a három kilométer hosszú vonalat, mely közös kezelés mellett saját régi vonalaival és a vásártéri állomással összeköttetésbe hozva — ami a beolvadó vasúttársaságnak mostoha viszonyai miatt nem volt lehetséges — jövedelmezővé lesz tehető. — A helyi forgalom és a közönség érdekei is sokat fognak nyerni, ha ez a két közúti vasut jövőre egy kéz, egy igazgató-gy által tartatik üzemben.

A gyűlés lefolyásáról részletes tudósításunk következő:

A gyűlést Lengyel Imre igazgatósági elnök nyitotta meg. Előterjeszti az összehívás czélját. — A közgyűlésnek el kell döntenie, elfogadja-e vagy nem a helyi vasúttal való egyesülést. Ha elfogadja, akkor az igazgatóság beterjeszti az okt. 31-én lezárt mérleget s kéri fölmentését; ha a csatlakozást nem fogadja el akkor az üzletet tovább kell folytatni s a mérleg a rendes évi közgyűlésre lesz beterjesztve.

A jegyzőnek fölkerült Márk Endre felolvassa az együlésre vonatkozó igazgatósági jelentést.

E szerint a vállalat jelen alakjában, jelen viszonyok között a részvényesek érdekeinek meg nem felel. Jövőben is csak úgy, ha a helyi vasúttal egyesülve, közös kezelést tovább fejlesztetik. A vasut már az első 14 hónapot 1004 frt veszteséggel zárta nyeresége azóta sem volt. Pedig ez ideig sem igazgatósági sem ügyvezető díjak, sem pályafenntartási költségek nem terhelték a mérleget. Jövőre azonban már szükség lesz járművek, pálya javítására, lovak kicserélésére, amelyek új kiadásokat okoznak, az igazgatóság sem működhetik mindig díjtalanul. Azok az intézmények, melyektől a társaság a forgalom növekedését várta, nem a vasut irányában létesültek s a személyforgalmat a f. abonyi vasut megnyitása is alig emelte. Az igazgatóság a legszigorúbb takarékoskosságot követte; ennél tovább már nem lehet. Mégis ez évre is deficit mutatkozik.

Ugy az igazgatóság, mint a felügyelő bizottság az egyesülést ajánlja.

A beolvadás föltételei következők:

A hatvan utca — vásártéri vasúttársaság feloszlik s aktív vagyonát tehermentesen átadja a helyi vasúttársaságnak, amely minden teljesen befizetett egy részvényért egy fél, vagyis minden két részvényért egy egész részvény ad már az 1892 évre eső osztalék szelvényével együtt. Az átruházási költségek a helyi vasut társaságot terhelik, mely a személyzetet is átveszi s az átvett pályát az engedély tartamig üzemben tartja.

Ezen föltételek a helyi vasut részvényesei közgyűlésének jóváhagyása után lesznek kötelezőkké.

Lengyel Imre még megjegyzi, hogy a helyi vasut igazgatósága megígérte, miszerint a módosítandó alapszabályokban az igazgatósági ta-

gok számát kettővel emelik s ezeket a hatvanutcai vasut részvényesei közül ohajtja vászlatni.

Tafel Ignác kérdésére pedig felvilágosítással adja, hogy a helyi vasut nem új részvényeket fog kibocsátani, hanem a teljesen befizetett 3000 db részvényből rendelkezésre áll annyi, amennyit a hatvanutcai vasut részvényeseinek kell adnia.

Györfly Aladár a mérleg felolvasát kérte s a feletet arra, hogy a helyi vasut társaság értékpapirjaihoz milyen arányban áll az átveendő vasut értéke?

Lengyel Imre felolvassa a mérleg végeredményét, mely szerint az egyenleg mint veszteség 1325 frt, s a 100 frtos részvények után 45422 frt van befizetve.

Balogh Mihály városi főmérnök (a város képviselőtársaság) előadja, hogy a vasut értékére nézve a mérleg nem nyújthat felvilágosítást. — A vasut csak mint ócska anyag értékesíthető. A 20 kg-os sínek, kocsik, váltók, talpfák aligha érnek többet 10–12 ezer frtnál. Ennyit adnának az egész felszerelésért, ha a társaság áruba bocsátaná. Bebizonyult, hogy a vasutat külön kezelés mellett tovább fenntartani nem érdemes. Hiszen évről-évre maga magát emésztí föl. Azt meg morális szempontból nem lehet megengedni, hogy egy vasutat Debreczenben föl-szedjenek. Ajánlja az egyesülést.

Tóth Béla építész hosszabbban fejtegeti, hogy a vasutat körültekintő kezeléssel fenntartani lehet. Bizni kell a jövőben: legalább is pár évig még próbálni kell. A helyzet akkor sem lehet rosszabb. A helyi vasut járművei, talpfái, sínei is már m. st. sok javítást igényelnek, ami tetemesen csökkenteni fogja az osztalékot.

Márk Endre ez utóbbira megjegyzi, hogy a helyi vasut járműveit, vonalait egy közelebbi állomásra felügyelő teljesen kifogástalannak találta.

Tóth Béla ebben kételkedik.

Id. Osanak József azt mondja, ha Tóth Bélával többen vannak egy véleményen, akkor alakítsanak konzorciumot és mutassák meg, mimódon lehet jövedelmezővé tenni ezt a vállalatot. Ha nincs ilyen konzorcium, — nagy felelősséggel járna, el nem fogadni ezt az egyesülési alkalmat. Az is kétséges, ki bírná-e a vasut addig, a míg a gőzmalomhoz összekötő vágány volna építhető?

Lengyel Imre kimerítően ösmertette a vasut nyomasztó helyzetét megnyitása napjától (1888. okt. 15.) maig, s egyenkint megadta a választ Tóth Béla minden ellenvetéseire, kifogásaira, a melyek így össze is esnek. Elmondotta, hogy jobban márnem lehetett takarékoskodni, mint a hogy ezt az igazgatóság tette. A kocsik sem olyan „rondák”, milyeneknek Tóth Béla azt lefestette. A kiadás is nagyobb és többféle. Ha a közgyűlés a fuziót nem fogadná el, az igazgatóság tudni fogja ebből levonni a következtetést. Ezt azonban nem eljlesztésül akarja mondani. Sem neki, sem részvénytársainak — azt hiszi — nem lehet céljuk az, hogy valamicske készpénzt kapjanak vissza befizetett részvényeikért, hanem céljuk az, hogy ezt az áldozatok árán létesített vasutat tovább fejlesszék. Ezt másként, mint az egyesüléssel el nem érhetik. Arra, hogy a gőzmalom teherárú szállítást megkaphassa a hatvanutcai vasut, — semmi kilátás nem lehet, úgy az anyagi erő hiányában, mint a miatt, hogy a teherszállítás szerződés szerint az engedély tartamaig biztosítva van a helyi vasutnak. Végül megjegyzi, hogy kedvezőbb egyesülési feltételeket, — noha megkísérelték — nem lehetett ki-
eszközölniök.

Szavazásra kerülvén a dolog, a közgyűlés 186 szavazattal 18 ellen, tehát 168 szótöbbséggel a beolvadást **elfogadta**.

A mérleg felolvasása után az igazgatóságnak a felmentvényt megadta. **Tóby** István indítványára az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak köszönetet szavazott. A vasut átadásával pedig megbizta Lengyel Imrét, Márk Endrét, Szabó Zsigmondot és Szűcs Kálmánt.

Ezzel a 4 év óta fennálló lövonatu vasut-társaság utolsó közgyűlése bejeztetett.

OSARNOK.

Sugárka

Irta: Micz — Micz.

A mikor született tavasz volt, verőfényes, szép tavasz. A csalogány már elbujt az erdők sűrűjébe s a szerelmes pillangó ott himbálózott a napsugár hátán.

A pajkos napsugár lesbe állt a nagy ház kis ablaka előtt és megfogadta, — hogy az első csókot ő nyomja az újszülött kis angyal piros ajakára.

Ugy is lett Mielőtt még az édes anyja keblére szoritotta, s megcsókolta volna, a napsugár beszökött a szobába s körülragyogta az arcát, két kék szemét s azt a piros kis ajakát.

Aztán elvitték a templomba, vizet öntöttek a fejére s attól fogva Margitnak kellett volna hívni, de nem úgy volt, mert csak Sugárkának nevezték az emberek.

Es illett is rá ez a név! Olyan volt ő valóban mint egy kedves, fénylő, mosolygó napsugár. Csillogott nagy fénylő szeme, ragyogott hosszú hullámra arany haja, az arca csak úgy sugárzott az örök mosolytól, az alakja is olyan finom, törekeny volt, csak úgy siklott tovább mint egy pajkos kis napsugár.

Mindenki szerette, dédelgette: szülei, tanítói, társnői az iskolában. A merre járt, elvitte magával az örök jókedv derűjét.

Szülei szegények voltak, de Sugárka azért ért ám nem ismerte a nélkülözést: ha őt látták a szülők elfeledték az élet nehéz gondjait s megszereztek neki mindent, a mire vágyott.

A tizenhatodik év elért ő hozzá is. Napsugaras májusi reggelen töltötte be Sugárka a tizenhatodik évét s kapta meg az első hosszú ruhát. Milyen bübajos egy szó is ez: hosszú ruha!

Büszkén öltötte fel s gyönyörködve nézegette nem magát, de ruhája fodrait szegényes szobácskájá egyetlen tükrében aztán megkaczagva, tapsolva adta hírül a többi lakóknak, hogy ő már tizenhat éves, hosszú ruhás — nagy leány.

Milyen egy örömnapp volt ez ő reá és a szülőkre!

Az apa, szegény miniszteri számtiszt, — szabadságot kért erre a napra, hogy élvezhesse lánykájá örömét, a mama hónapokig kuporgatta össze azt az öt forintot, mit erre a napra szánt. Hiszen ez nagy nap, örömnapp, méltó a megünneplésre!

S hova mentek ünnepelni? —

Ki, a Margitszigetre, a százados fák, — viruló rózsák közé, a hol Sugárka oly igen szeretett időzni a szent király-eány egykori lakásának romjai között. A papa és mama leültek egy padra, Sugárka pedig ott bolyongott a kedves romok közt, dalolt kaczagott és — olyan boldog volt.

Késő estig maradtak odakinn, bár a gondos mama többször indítványozta a hazatérést, féltette leánykáját a meghűléstől, ki oly könnyen volt öltözve, felöltő nélkül, lenge, fehér csipkés ruhájában de Sugárka oly szépen tudta maradásra kérni, és olyan boldognak látszott, hogy mindig csak elmaradt a hazamenetel.

Este volt már, sötét este, mikor hazatértek; a szülők kifáradva, Sugárka fűgén és vidáman. Ő még akkor sem tért aludni; levetkezett, kiült szobácskájá nyitott ablakába és álmódzott; a szép tavaszról, a szent király-leányról, a bübajos szigetről, az ő tizenhat évéről, első hosszú ruhájáról, napsugaras ifjúságáról... sokáig.

Másnap reggel tovább aludt, mint rendszeren; mamácskájá bemélt hozzá felke teni és aggódva látta, hogy álma nyugtalan, lázas, és arcozskájá égő piros. Lehajolt hozzá s homlokra csókolta. Sugárka felébredt, szégyenelve lustaságát gyorsan felöltözött és szokott munkájához látott, de mintha nem lett volna ma oly vidám, mint tegnap volt? Járása bágyadt hangja rekedt s az arczára kiült a tűz piros-sága.

Lefektették másnap reggel már nem is kelt fel az ágyból. A doktor bácsi tüdőgyuladást

konstatált, de azért biztatta erősen a reményvesztett szüléket.

Sugárka ott feküdt szomorú mosolylyal ajkain körül a hóhéhr ágyban s a dagadó párnák fehér színétől úgy elütött lázban égő piros arca.

A láz egyre erősebben lépett föl, a kis beteg angyal már nem tudott magáról. Lázasan beszélt érthetetlen, elképzelhetetlen dolgokat. A napsugár belopódzott a szobába, odasimult a beteg gyermek füléhez s csodás regéket susogott neki arról a világról, a hol ő születik, honnan minden reggel lejár a földre pajkos játkot üzni a nyi ő virággal, csobogó patakka, rezgő harmat cseppel.

Hivta, csalogatta magával a nagy utra.

Sugárka összeborzadt s a másik pillanatban már áttatlan lelke ott repült a napsugár szárnyán, föl-föl, a csillagos ég felé, a hol született.

Teste, ez a szép semmiség, itt maradt. Ravatalra teték és Sugárka első hosszú, csipkés, fehér ruhájában, tizenhat évével napsugaras fiatalágával, fehér rózsák és égő viaszgyertyák közt visszaröppent oda, honnan alászállt; eltűnt hirtelen fénylő ragyogása tetőpontján örök sötétségben hagyva két öreg szívet, kiknek borus életében ő volt az egyetlen fénylő napsugár.

Debreczeni Városi színház.

Idénybérlet 46. szám. II. Kis bérlet 6. szám
Páros. Páros.

Ma Hétfőn 1892. November hó 21-én
bérlet folyamban:

A tiszt urak a zárdában.

Színházi műsor.

Kedden: A megboldogult, francia vigjáték.

Szerdán: Agglegények, francia vigjáték.
Csütörtökön: A szitakötő, francia operette.

Pénteken: leszállított árral Paraszt tromf népszimű.

Jutányos, szabott áron
kaphatók

Szabó Lajos fiai

czégnél:

Divatos női ruhaszövetek,
francia fanelek, Kasán. Moldon,
legujabb ruhadiszek,
fekete divatkelemék,
szines és fekete selymek,
mosó velezek,

Téli Himalaya kendők.

Selyem és haraszt kendők.

Gyermek ruhácskák és felöltők,

Normal gyapju és pamut alsó-ingek,

ujjasok és nadrágok
téli harisnyák, keztyűk.

Az idén szép raktárt tartunk:

Brassói és Gácsi posztokban
takarók és lópokróczokban.

Legjobb minőségben, legolcsóbb árban beszerezhetők, a napi szükséglet czikkei mint:

szappanok, illatszerek, haj, ruha, fog és köröm kefék, **acél zsebkések**, ollók, pénz- és szivar tárczák, ugyszintén

a téli időnyre plüsch takarók, ló pokróczok, Férfi keztyűk, bádog és vessző fatartók, széntartók és kályha ellenzők.

Szent-Királyi-Tivadar műipar áruk raktárában.

SZŐNYEGEK,
függönyök, ágy- és asztal-terítők
butorszövetek, viaszkos vásznak
nagy választékban
SZABÓ LAJOS FIAI cégénél.

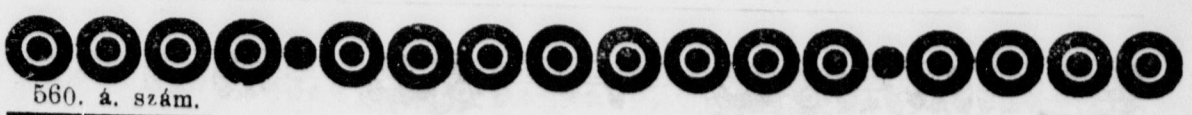
6841.
1892.

Hirdetmény.

A város régi téglavetőjében a f. 1892 év folyamán égetett épületi téglá ezrének ára 10 frtról 8 frtra azaz nyolcz forintra szállítván le, erről a város közönsége azzal értesítettik, hogy utalványok téglára a hivatalos órák alatt a házipénztárnál válthatók.

Debreczen, 1892. november 14.

A városi tanács.

560. a. szám.
1892.

Versenytárgyalási hirdetmény.

A hajduvármegyei m. kir. államépítészeti hivatal területén lévő debreczen-fehértemplomi állami közuton 1893. 1894. 1895. 1896. 1897. 1898. években eszközlendő kavics szállítás biztosítása végett a folyó 1892 évi december hó 7-ik napján a kereskedelemügyi m. kir. miniszterium és a fentnevezett állam építészeti hivatal helyiségében, zárt írásbeli ajánlatok útján újabb versenytárgyalás tartatik.

Felhivatnak ennelfogva vállalkozni kívánók, hogy ajánlataikat a kereskedelemügyi m. kir. miniszterium segédhivatalainak igazgatójához, vagy a fentemlített államépítészeti hivatalhoz czimezve, legkésőbb a kitűzött tárgyalási nap délelőtti 10 óráig nyujtsák be. A később beérkezett ajánlatok, valamint általában a bármikor beérkezett táviratok és utóajánlatok figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlatok 5 pecséttel zárt borítékán a czimzésen felül világosan kiirandó az államépítészeti hivatal és azon állami közut neve melyre az ajánlat vonatkozik.

Az ajánlatok az államépítészeti hivatalban átvehető ajánlati és felosztási kimutatói minta szerint teendők meg.

Azon esetben, ha ajánlattevő a kereskedelemügyi Miniszter Ur Ő nagyméltósága által elfogadott s az államépítészeti hivatalnál kitett kömintától eltérő kőanyagot kívánna szállítani, — ennek saját pecsétjével ellátott két mintáját ajánlatához mellékelni s egyuttal a felosztási kimutató 7. rovatában a termelési helyet is megjelölni tartozik.

Az árak a kereskedelemügyi miniszter Ur Ő nagyméltósága által elfogadott s az államépítészeti hivatalnál kitett mintával azonos, vagy bár attól eltérő, de legalább is oly minőségű anyagra kell vonatkozni.

A benyujtott ajánlatok vissza nem vonhatók, s mindegyik ajánlattevő, ajánlatának beadásától számított nyolca hétig kötelezettségben marad.

Az állami közutnak csupán egyes részeire tett ajánlatok figyelembe vétetn nem fognak. Ugy az ajánlat, mint a hozzá mellékelt felosztási kimutató, szabályszerű bélyeggel látandó el és mindkettő az ajánlattevő által aláírandó.

A bánatpénznek a tárgyalásnál alapul szolgáló felosztási kimutatóban kitett mennyiség után az ajánlott árak összegének 5%-át kell kitennie.

A bánatpénznek az állampénztárba, vagy adóhivatalba történt befizetését igazoló nyugta az ajánlathoz csatolandó.

Kézpénz vagy értékpapír az ajánlathoz nem mellékelendő.

Azoknak az ajánlattevőknek, kiknek ajánlata el nem fogadtatott, bánatpénze az árlejtés eredménye feletti határozat hozatala után fog kiadatni, illetve az intézkedés a kiadás iránt megtétetni.

A tett ajánlat vállalkozót azonnal, a kincstárt azonban csak azon naptól fogva kötelezi, melyen azt a kereskedelemügyi Miniszter Ur Ő nagyméltósága elfogadja.

A szállítási szerződés és részletes feltételek az ajánlati minta s ennek mellékletét képező felosztási kimutató és köminták az államépítészeti hivatalnál a szokott hivatalos órákban átvehető, illetve megtekinthetők.

Debreczen, 1892. évi november hó 14-én.

Hajduvármegyei m. kir. államépítészeti hivatal.

A hivatal főnöke
Sándor Kálmán
kir. főmérnök.

A debreczeni
agyag- és porcellán kályhagyár
a hazai kályhák között eddig legjobb fűtőképeségű és igen tetszetős külsejű

cserepkályhái
kaphatók gyári áron, díjmentesen a házhoz szállítva és felállítva

Lichtenstein József
vaskereskedőnél

DEBRECZENBEN, Piac- és Czegléd-utca sarkán, a Debr. első tararékpénztár épületében, aki árlappal is kívánatra ingyen szolgál.

Ugyanott dúsan felszerelt raktárában kaphatók gyári áron a legkitünőbb minőségű vaskályhák fa és szén fűtésre, mindennemű gazdasági épület s. t. b. felszerelések, különösen nagy raktár gyári áron takarek konyhákban és tűzhelyekben, konyhafelszerelésekben és főzőedényekben.

Addig is míg új nagy szőnyeg raktárunkat berendezhetjük, helyszüke miatt leltározásunk előtt

mindenféle

Szőnyegek, Butorkelmék,

☞ **Ágy és asztalterítők** ☜

valamint

Függönyöket,

Viaszos vászon, padló parkett és lynoleumot

10, 20, 30 százalékkal olcsóbban árulunk.

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA.

Budwesi, porcellán és majolika

KÁLYHÁK és KANDALÓK,

minőségért és fütőképe ségért **jótállva.**

Friedlandi szabályozható és

Meidingi rendszerű vaskályhák.

Magyarhoni vaskályhák

fa kőszén és coaksz fütésre.

Világító és elektra kályhák.

„PANNONIA“

Tengeri morzsoló-gép

meglepő munkaképességgel darabja 180.

☞ A téli évadra legnagyobb ☜

KORCSOLYA raktár

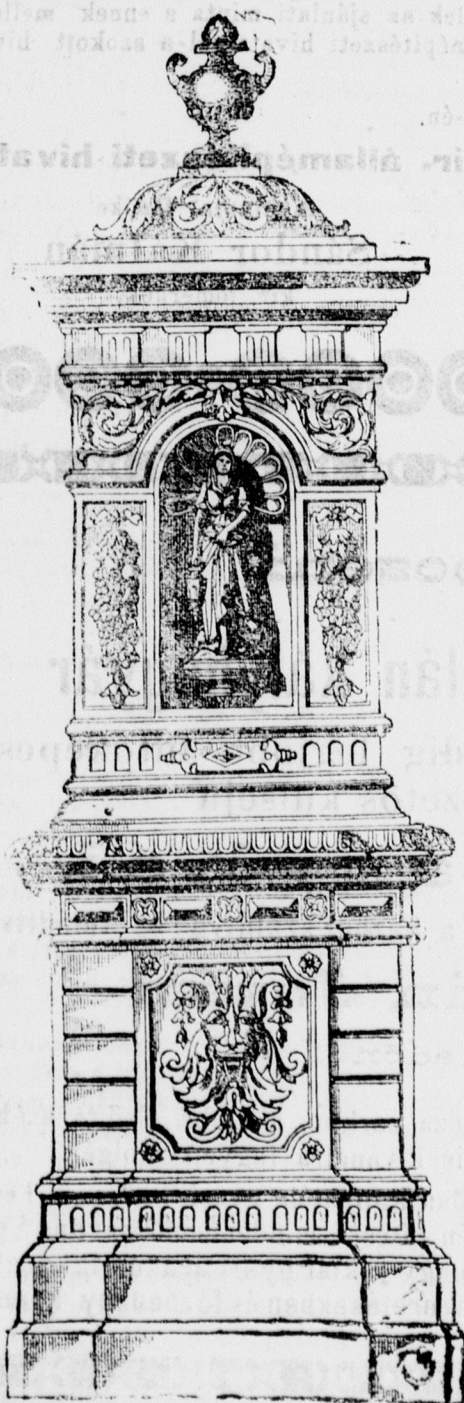
minden rendszerben.

☞ **Képes árlapok ingyen és bérmentve.** ☜

Legjutányosabb beszerzési forrás

TOTH GYULA

vasnagykereskedő, DEBRECZEN, városháza sarkán.

Legnagyobb raktár.

D

Előzetes

Meg

A mini

A k
jobb rész
tette ki t
az új k
tetszést v
szág köz
ban lelke
új miniszte
az elvete
életre ébr

Wek
mészetesen
amit a kif
mondott.

Külö
teendőket
tette fel :

Elősz
pénzügyi
irányát, az
nek az ip
körébe es
harmadszor

Az el
rövidsége

„Hite
zése, a v
mliveletén

A „Debre

Ma má
dern mamát
megajándéko
a mama bol
ták alkalmá
„Kisasszony,
lad ? ! Kisa
fübe ? ! Kisa
hogyan egy ki

A hang
ez, de hol a
Végre előke
ánka, a ne
sétára kénys
szonyhoz.

S te sz
ted, hogy ma
éves Birikéve
a trefás kéro
maga : leány

Birike
röpíti :

— Se